

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa A. Z.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Ł.

o zapłatę kwoty 60000 zł,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 16 stycznia 2013 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie o kosztach zawarte w pkt.2 wyroku

Sądu Okręgowego

z dnia 10 kwietnia 2012 r.,

- 1. oddala zażalenie i przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego adwokat E. K. kwotę 300 (trzysta) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2011 r. oddalił apelację powoda A. Z. od wyroku Sądu Rejonowego oddalającego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Ł. o zapłatę kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wskutek umieszczenia w zadymionej celi i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1800 zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

To ostatecznie rozstrzygnięcie zaskarżył zażaleniem powód. Zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenia art. 102 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nieobciążanie go kosztami postępowania za drugą instancję oraz postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążyć kosztami strony przegrywającej. Przytoczony przepis, realizujący zasadę słuszności, stanowi wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Artykuł 102 k.p.c., odwołując się do „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu (por. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, niepubl.). Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad

współżycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11, niepubl., z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, niepubl.).

Sąd Okręgowy stwierdził, że nie ma podstawy do odstąpienia od obciążenia powoda kosztami postępowania apelacyjnego. O ile bowiem można było uznać, że wnosząc powództwo mógł on - ewentualnie - być subiektywnie przekonany o zasadności dochodzonego roszczenia, o tyle nie sposób przyjąć, iż przekonanie takie miał również zaskarżając wyrok Sądu pierwszej instancji, po zapoznaniu się z pisemnymi motywami rozstrzygnięcia. Apelację powoda została oddalona jako oczywiście bezzasadna, przy czym w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji korzystał on z pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

W orzecznictwie podkreśla się, że ustalenie, czy w sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”, zależy od swobodnej oceny sądu orzekającego a ingerencja w powyższe uprawnienie jurysdykcyjne, w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia, może być usprawiedliwiona jedynie w razie stwierdzenia, że dokonana w zaskarżonym postanowieniu ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (por. postanowienie SN z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, niepubl.). Odnosząc powyższe zapatrywanie do sprawy niniejszej, nie można zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena w kwestii wystąpienia szczególnie uzasadnionego wypadku jest dowolna i oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw. Kontynuując proces przegrany w pierwszej w następstwie wniesienia oczywiście bezzasadnego środka odwoławczego strona powinna liczyć się z obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej. Sąd Okręgowy, dokonując takiej oceny - wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącego - nie naruszył art. 102 k.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł, jak w sentencji, rozstrzygając o kosztach postępowania zażaleniowego stosownie do § 19 w związku z § 6 pkt 3 i § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348) oraz art. 98 § 1 w związku z art. 108 §1 zdanie pierwsze k.p.c. i § 6 pkt 3

w związku z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).